

Опасна болест по лозата: БАБХ въвежда карантинни мерки

Автор(и): Растителна защита
Дата: 16.03.2026 Брой: 3/2026

Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) постави под карантина 20,66 ха в лозов масив на територията на област Велико Търново. Около тях е определена буферна зона в размер на около 140 ха за срок от една година. Мярката е предприета заради опасната болест фитоплазма (*Grapevine flavescence dorée*) - причинител на златисто пожълтяване по лозата. Наличието на патогена е потвърдено чрез молекулярни изследвания в Централната лаборатория по карантина на растенията към БАБХ след подаден сигнал от научноизследователски институт и от собственика на насажденията.

Болестта се разпространява чрез заразен посадъчен материал и чрез вектор (преносител)-американската лозова цикада (*Scaphoideus titanus*), която се храни със сок от лозата и може да пренася патогена от заразени към здрави растения.

Създадена е организация за ликвидиране на установеното огнище.

В следващата една година ще бъдат извършени пълни обследвания на лозовите насаждения в района, ще се вземат проби, ще се правят лабораторни анализи, ще се следи за наличие на преносителя на болестта. Целта на мерките е своевременно да се ограничи заболяването и да се защити лозарският сектор в страната.

Болестта се смята за една от най-опасните по лозата в Европа. Тя може да доведе до намаляване на добивите с до 50 процента и до постепенно изсъхване на лозовите растения. Поради високия риск от зараза фитоплазмата е определена като карантинен вредител в Европейския съюз и подлежи на строг фитосанитарен контрол.

В Националната програма от мерки за предотвратяване разпространението и контрол на вредители по лозата (род *Vitis*) особено внимание е отделено на „векторите“ - организми, които пренасят и разпространяват причинителна болести по растенията (вирусни, фитоплазмени), като американската лозова цикада (*Scaphoideus titanus*), преносител на фитоплазмата *Flavescence dorée phytoplasma-РНУР64*, причинител на Златисто пожълтяване на лозата. Фитоплазмата е включена в Приложение II, към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072, в „Списък на карантинните вредители от значение за Съюза и съответстващите им кодове“; част Б – „Вредители, за които е известно, че се срещат на територията на Съюза“. Американската лозова цикада, преносител на фитоплазмата, е установена на територията на България. Някои европейски страни (Франция) вече прилагат програми за задължително инсектицидно третиране или за санитарно изкореняване на лози, с цел да се ограничи разпространението на златистото пожълтяване на лозата (*Flavescence dorée phytoplasma*).

Американска лозова цикада (Scaphoideus titanus) - възрастна

Нимфите и възрастните индивиди на американската лозова цикада (*Scaphoideus titanus*) приемат фитоплазмата *Flavescence dorée* по време на хранене върху листата на заразените растения. Латентният период след приемането ѝ е 4-5 седмици, след което цикадата пренася *Flavescence dorée* до края на живота си. Видът развива едно поколение годишно и зимува като яйце в леторастите. Излюпването на нимфите е през април. Те се хранят (смучат сок) от листата и младит зелени върхове на леторастите.

Възрастните се появяват през юли. Копулацията е през август, а полагането на яйцата в леторастите през септември.

От началото на месец май до края на месец юни (в зависимост от метеорологичните условия) се правят прегледи на лозовите насаждения и се търсят ларви на *Scaphoideus titanus*. Те са безкрили и скачащи. По долната страна на листата могат да се открият съблечени ларвни кожици. При обследването се използва увеличителна лупа.

Период за поставяне на жълти лепливи уловки – от началото на месец юли до края на месец септември. Уловките се залагат и отчитат на двуседмичен период, т.е за три месеца има шесткратно залагане и отчитане.

Заглавна снимка и информация: БАБХ

Още по темата:

Националната програма от мерки за предотвратяване разпространението и контрол на вредители по лозата (род *Vitis*) - важен пътеводител за всички лозари и специалисти-агрономи